

Akvamarin

Institut za zaštitu
i istraživanje mora

Kaštel 24, 51551
Veli Lošinj
051-604-666
info@plavi-svijet.org
www.plavi-svijet.org

Novo!

NOVOST U PONUDI ZA ŠKOLSKE GRUPE

Svaka školska grupa koja usvoji dupina tijekom 2010. godine na poklon dobiva prvu iz serije edukativnih radnih bilježnica o stanovnicima mora!

Sve školske grupe koje u 2010. usvoje dupina i posjete Lošinjski edukacijski centar o moru kako bi sudjelovale u nekom od naših edukacijskih programa, na poklon dobivaju cijeli komplet od 5 edukativnih radnih bilježnica o stanovnicima mora.

Dragi prijatelji

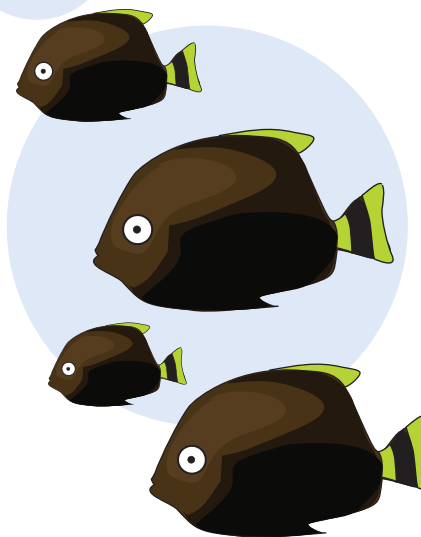
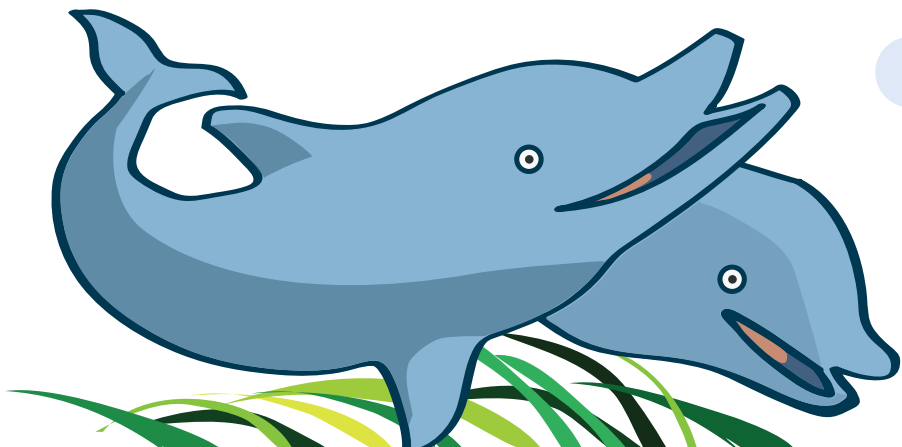
Ova godina za nas u Plavom svijetu je posebna – slavimo 10 godina postojanja! Obično se ljudi na ovakve jubileje osvrću unazad pokušavajući se sjetiti svega što je obilježilo minulo razdoblje, međutim previše bi toga bilo za izdanje „Akvamarina“ koje je pred Vama, deveto po redu. Ipak, o godini dana koja je za nama također se ima što za reći. Osim naših uobičajenih istraživačkih i edukacijskih aktivnosti bilo je tu i događaja koje ćemo pamtit. No, krenimo redom.

Lošinjski edukacijski centar o moru ove godine ugostio je još više školskih grupa i posjetitelja. Tko nas je posjetio mogao je primjetiti i neke novosti koje imamo u centru. Svakako najveća je „akustična soba“ - nekad spremište ispod stepenica sada je svojevrsni portal u zvučni doživljaj podmorja – onaj zimski kad uživate u ljeskanju valova i pucketanju račića i ostalih morskih organizama; i onaj ljetni kad Vas u tome ometa iritantna buka brojnih plovila.

Osim informativnih panela koji su sada obogaćeni i multimedijским ekranima na kojima se i slikom i zvukom

interpretira tema, na plavim zidovima ćete pronaći i neke stanovnike mora – simpatične ilustracije kita, riba, raka i meduza kojih će se naši prijašnji usvajatelji sjetiti i iz prošlogodišnjeg broja „Akvamarina“. Osim toga zid uz stepenice sada krasi mural sa prikazom 12 vrsta kitova i dupina koji se pojavljuju u Sredozemnom moru.

I istraživačka ekipa Plavog svijeta u lošinjskom akvatoriju imala je pune ruke posla. Za razliku od prošle godine kad smo tijekom ljeta teže pronalazili dupine, ove godine nam je to itekako nadoknađeno. Tijekom 93 izlaska na more dupine smo sreli 102 puta, no jedan vikend će nam sigurno ostati u sjećanju. I to kakav vikend! Rekordni! U subotu smo proveli nekoliko sati u društvu skupine od 58 dupina. Prepuni dojmova od toga dana, znajući da je to dosad najveća zabilježena skupina, nismo ni slutili da će dupini već sutradan oboriti taj rekord – 60 dupina u jednoj skupini! Osim toga, ponovno smo imali priliku vidjeti po mnogima najljepšu vrstu dupina - prugastog dupina, samotnjaka koji se već godinama skita vinodolskim kanalom.

Nastavljeno je, također uspješno i istraživanje u akvatoriju Visa tako da nas tijekom zime očekuje puno posla na analizi podataka. No, jedan dobar dio je već odraden uz svesrdnu pomoć volontera, kojima se i ovim putem zahvaljujemo.

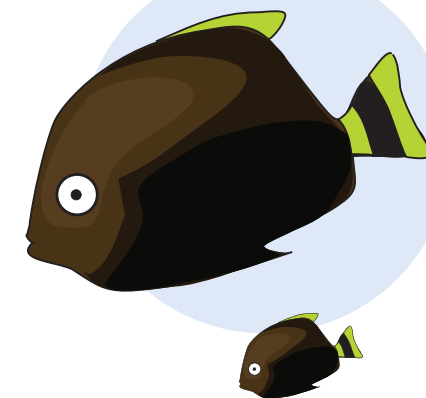
Imali smo priliku i spasiti dvije morske kornjače. Silvestar je pronađena na staru godinu 2008. s otvorenom ranom na desnoj peraji. Druga, nazvana Michael, je bila uhvaćena na parangal sa dvije udice zakačene u grlu. Stručnjaci centra za rehabilitaciju morskih kornjača akvarija u Puli, kamo smo ih poslali, uspjeli su izliječiti obje nestretne kornjače pa su 25. rujna, nakon par mjeseci oporavka puštene nazad u more.

Dovršili smo i projekt „Jačanje sposobnosti NVO-a za provođenje

Natura 2000 prioritetnih aktivnosti“ koji smo kao dio PHARE 2006 programa Europske komisije provodili u partnerstvu s udrugom Natura. Pored provedenih istraživanja, u sklopu ovog projekta na HRT-u su emitirana tri kratka promotivna spota o ugroženosti kitova i dupina, snimljen je i dokumentarni film, a tiskane su i edukativne radne bilježnice te brojne brošure. Naravno sve na temu dupina i ostalih morskih organizama.

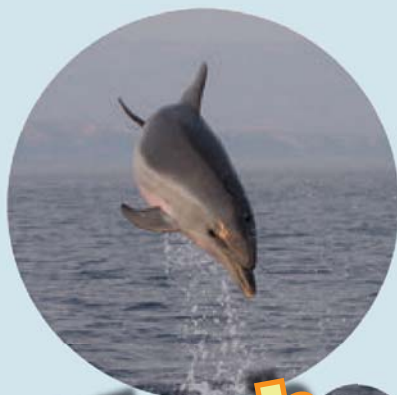
Pretpostavljam da Vam je sad već dosta novosti iz Plavog svijeta i da želite otkriti što još skriva ovaj „Akvamarin“. Redovni usvajatelji će primjetiti da smo ponovno odlučili promijeniti format tako da ćete ove godine na poledini pronaći poster s dobrim dupinom snimljenim kraj otoka Visa. Nadamo se da će Vas ovaj naš prijatelj podsjetiti na ljeto i zaželjeti Vam u naše ime puno sreće u novoj 2010. godini.

Grga Pleslić

Gdje su sada?

Mush je dupin iznimno zanimljive peraje po kojoj ga lako prepoznamo baš svaki put kad ga susretnemo na moru. Vrlo je znatiželjan i voli naše društvo pa nas redovito počasti nekim lijepim skokom u našoj blizini. Ove smo ga godine redovito vidali u središnjem dijelu našeg područja istraživanja, posebice tijekom zimskih mjeseci. Tijekom ljeta nas je iznenadio svojim pojavljivanjem kod otočića Dolfin u blizini otoka Raba. Odrasli je mužjak i uglavnom ga susrećemo u društvu njegovih dobrih „prijatelja“ dupina Mete, Elmara, Duje i Maestrala. U proljeće, kada igre na površini mora postaju sve učestalije, Mush i njegovo društvo nas uvijek ponovno iznenađuju svojim vratolomijama. Veselimo se svakom novom susretu s Mushem.

Mush

Meta je mužjak kojeg poznajemo već dugi niz godina, a najčešće ga susrećemo u samom srcu cresko-lošinjskog akvatorija, oko otočića Orude i Palacola. Njegova je peraja upečatljivog oblika i lako raspoznatljiva čak i na većim udaljenostima. Vesele je naravi i često prilazi našem brodu znatiželjno nas motreći. Veliki je atleta, sposoban za izvođenje visokih skokova kojima nam dokazuje svoju iznimnu snagu. Obično ga vidamo u društvu sa Mushem, Elmarom, Dujom i Maestralom, kada prisustvujemo njihovim „igrama bez granica“. Metu i njegovu veselu skupinu smo redovito vidali tijekom cijele protekle godine, a zimi smo mogli uživati u njihovom društvu u neposrednoj blizini same obale otoka Lošinja.

Meta

Sonja

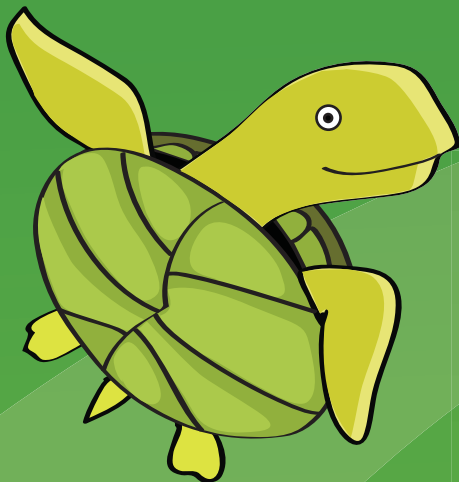
Debby je ženka prvi put viđena tijekom 1991. Viđamo je učestalo i to na području istočne i zapadne strane otoka Lošinja. Do sada je imala dva mladunca, Višnju u 2000. godini i Minkie-ja u 2006. godini. Odgovorna je majka koja dobro brine za svoje potomstvo. Susretima s Debby smo se posebno radovali od pojave Minkie-ja. Naime taj iznimno znatiželjan mališan često bi dolazio pod pramac našeg gumenjaka pozivajući nas svojim zvižducima na druženje. Debby bi tijekom naših susreta budnim okom motrila svog zaigranog mladunca. Od 2009. godine je vidamo ponovno samu što nam govori da se Minkie najvjerojatnije osamostalio i da bi je uskoro mogli vidjeti u pratnji novog potomka što nas posebno veseli. Tijekom protekle godine u njenom društvu mogli zaista uživati, posebno oko otoka Ilovika, Orude i Trstenika gdje se najčešće zadržavala.

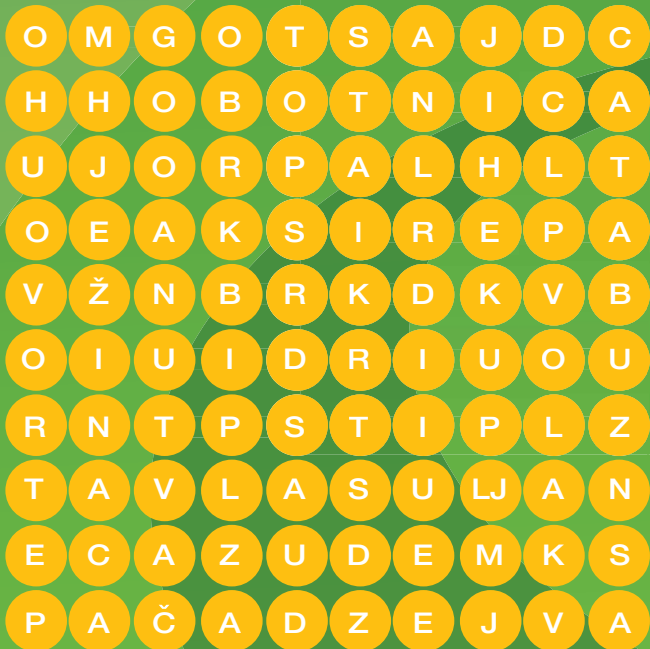
Debby

Sonja je odrasla ženka sa veoma upečatljivom leđnom perajom koja nalikuje na srp. Zbog posebnog oblika njene leđene peraje nije je teško prepoznati. Društvena je i obično se kreće u skupinama majki i mladunaca. Sonju vidamo uz istočnu i zapadnu obalu Lošinja te na južnijim područjima oko otoka Silbe, Premude i Ilovika a ponekad nas zna iznenaditi i posjetom malološinjskoj luci. Tijekom 2009. godine vidjeli smo je u društvu Debby, Celine, Quiz i njihovih mladunaca u središnjem dijelu našeg područja istraživanja. Veselimo se našim novim susretima sa Sonjom!

napisala Nikolina Rako

DJEČJI KUTAK

Ukoliko u osmosmjerki uspješno pronađete navedene nazive morskih životinja, neupotrebljena slova otkriti će vam naziv jedinog preostalog morskog sisavca u Jadranu.

Nazivi:

PETROVO UHO, HLAJ, HOBOTNICA, JASTOG, JEŽINAC, MEDUZA, MORSKI PAS, PERISKA, SRDELA, KIT, TUNA, VLASULJA, VOLAK, ZUBATAČ, ZVJEZDAČA

Najbolji dani na moru

U ovoj godini imali smo mnogo vrlo zanimljivih susreta s dupinima i sigurno ćemo mnoge od njih još dugo pamtit. Jedan od takvih susreta dogodio se početkom ljeta. Bio je to susret s grupom mladih mužjaka koje smo pronašli taman u vrijeme 'ručka'. Bili su veoma aktivni i uslijed komešanja na površini vode čitavo smo vrijeme primjetili ribu kako iskače iz mora. Kako ih nismo htjeli ometati, držali smo se podalje. No, među njima se nalazio jedan dupin koji očito više nije bio gladan i naš gumenjak mu je bio zanimljiviji od objeda. On se u nekoliko navrata približio gumenjaku, znatijeljno ga oplovio sa svih strana i vratio se grupi. Jednom kad se tako približio primjetili smo da u ustima drži ribu. Odjednom je tu ribu ispustio tik do nas. Činilo se kao da nam govori: „Evo vama malo, ja više nisam gladan“. Tog smo dupina već ranije srećali, no dotad još nije dobio ime. Nazvali smo ga Santiago – po ribaru iz romana „Starac i more“ E.Hemingwaya.

Još jedan nezaboravan dan s dupinima imali smo sredinom kolovoza, pretražujući područje oko otočića Trstenika. Naišli smo na veliku skupinu od 60 dupina. Među njima su bile neke, nama dobro poznate, majke s mladuncima koje su se čitavo vrijeme držale malo po strani. Tek tu i tamo dozvoljavale su svojim nestašnim mladuncima da se malo opuste i izvedu koji skok. Najhrabriji među njima bili su mladunci od dupina po imenu Mali i Raisse. Oni su nam

se u nekoliko navrata približili i surfali u pramčanom valu našeg gumenjaka.

U toj velikoj skupini bilo je i 'starih' dupina. Debbie, Taba, Vuk, Phil, Mida, Inja, Sonja i desetak drugih dupina koji već dobro poznaju naš brod djelovali su kao da uopće ne obraćaju posebnu pažnju na nas i strogo gledaju neke svoje poslove.

No, ništa nas nije oduševilo toliko kao kad je povećala skupina mladih dupina počela izvoditi vragolije na kojima bi im zavidjeli i najbolji akrobati svijeta. Bila je to predstava kakva se zaista rijetko viđa. U kojem god bi smjeru pogledali, bar jedan dupin bi bio 'u zraku'. Mush, Anna, Duje i Lily su izvodili takve sinkronizirane skokove da nas je sve zajedno podsjećalo na dobro uvježbani balet.

Drugi su pak pokazivali svoju vještinu skokovima visokim i preko pet - šest metara! Najživahniji među njima bili su Meta, Elmar i Triton za koje se činilo kao da se natječu tko će izvesti fascinantniji skok i jače zapljusnuti. Ta njihova igra trajala je gotovo čitavo vrijeme koje smo proveli uz njih.

Bez obzira na dosadašnje spoznaje o nedvojbeno visokoj inteligenciji dupina i dobro razvijenoj socijalnoj strukturi, oni nas redovito i dalje ostavljaju bez daha. Zadivljuju nas svojom razigranošću, znatijeljom i privrženosti prema prijateljima. Nekim njihovim djelima, poput ovog Santiagovog, postavljaju u nama pitanje koliko zapravo znamo o njihovom životu u divljini i podsjećaju nas zašto je potrebno posvetiti im dodatnu pažnju i zaštititi ih.

Alena Sprčić

Santiago s ribom

Dan dupina

U Velom Lošinju je 1. kolovoza, 17. godinu za redom, održan Dan dupina koji je tradicionalno započeo postavljanjem izložbe dječjih likovnih radova. Klinci su i ove godine uposlili svoju maštu i vrijedne ručice te rivu Velog Lošinja ukrasili veselim morskim bićima, a bilo je tu i crteža naših istraživača i istraživačkog broda – sve u svemu oko 350 crteža. Naša je stručna komisija uz pomoć glasova publike zaključila da je rad Emily Cunjak pravo malo umjetničko djelo što je devetogodišnjoj Emily donijelo nagradu za najbolji crtež ovogodišnje izložbe, koji Vam s ponosom predstavljamo na naslovnici Akvamarina.

Pored već tradicionalne igre za djecu „Potraga za skrivenim blagom“, te likovnih radionica ispred Lošinjskog edukacijskog centra o moru, ove godine smo u suradnji s Vaterpolo klubom „Lošinj“ organizirali mali vaterpolo turnir u uvali Rovenska. Također, na trgu ispred našeg centra, priredili smo i mali Eko sajam na kojem su svoje radove predstavile udruge Žerna i Centar za zdravo odrastanje „Idem i ja“, te galerija Ultramarin i Miomirisni otočki vrt, kao i tvrtka Lush u suradnji s kojom smo započeli akciju „Lush donira kune od sapuna!“. Naime, sredstva prikupljena prodajom prigodnog Lush sapuna „Plavi svijet“ u razdoblju od 01.08.2009. – 30.09.2009. donirana su Plavom svijetu za provođenje aktivnosti iz područja istraživanja, edukacije i zaštite morskog okoliša. U večernjim satima posjetitelje 17. Dana dupina zabavljao je svojim skladbama kantautor Alen Čelić s prijateljima. Onima koji više vole sedmu umjetnost priredili smo projekciju filmova o moru u Timi Beach Baru gdje se održao i after party.

Nakon što su nam se dojmovi slegli zaključili smo da smo održali još jedan uspješan Dan dupina. Nadamo se da ste se i Vi zabavili te da se vidimo i slijedeće godine!

Vlasta Pavičić

Plavi svijet se ovom prilikom želi zahvaliti svim sponzorima i donatorima koji su omogućili naš rad u 2009.:

P.Z.AUTO

Europska komisija u Hrvatskoj

Posebno zahvaljujemo svim našim volonterima i usvajateljima dupina čija je potpora uvelike potpomogla našem radu u 2009. godini!

Svima želimo čestit Božić i uspješnu Novu 2010.!

Naslovnica:

Detalj pobjedničkog crteža 17 Dana dupina - devetogodišnja Emily Cunjak iz Jušića Jurdana.

